

**THE POST-STROKE CARE PROGRAM
FOR FAMILY CAREGIVERS**

SARARIN PITTHAYAPONG

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF DOCTOR OF PUBLIC HEALTH
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY**

2017

Copyright by Mahidol University

COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY

THE POST-STROKE CARE PROGRAM FOR FAMILY CAREGIVERS

SARARIN PITTHAYAPONG 5536525 PPH/D

Dr.P.H.

THESIS ADVISORY COMMITTEE: WEENA THIANGTHAM, Dr.P.H. (PUBLIC HEALTH NURSING), ARPAPORN POWWATTANA, Ph.D. (NURSING), SIRIRAT LEELACHARAS, Ph.D. (NURSING), CATHERINE WATERS, Ph.D. (NURSING)

ABSTRACT

Caring for post-stroke patients is important to improve their stroke recovery and regain the ability to take care of themselves almost normally. The purpose of the quasi-experimental study was to develop and examine the effectiveness of post-stroke care program for family caregivers and its impact on post-stroke patients' outcomes. This study applied the Information-Motivation-Behavioral Skills (IMB) model for the program development. The samples consisted of family caregivers and post-stroke patients in Kamphang Phet Province, Thailand. There were 62 pairs of family caregivers and post-stroke patients with 31 pairs for each in the experimental and control groups. The research procedures were carried out during November 2015 – June 2016. The family caregivers were assessed at three periods: before the program, immediately after the end of program one-month, and the two-month follow-up. The patients were assessed at immediately after the end of program and the two-month follow-up. Data were analyzed by using descriptive statistics, paired t-test, independent t-test, and two-way repeated measure ANOVA.

The results showed that practices and self-efficacy of post-stroke care significantly improved among family caregivers in the experience group and significantly higher than the control group ($p < .001$). Receiving social supports and ADL functions, among the post-stroke patients in the experimental group significantly increased over time, and were higher than the control group ($p < .001$). Only one patient in the experimental group had post-stroke complication, compared to 16 of those in the control group.

The results indicated that the post-stroke care program improved necessary practices of post-stroke care and self-efficacy among the family caregivers. The after stroke patients received correct, proper, and continuous care which prevented and reduced the severity of complications and promoted the recovery well.

KEY WORDS: STROKE / FAMILY CAREGIVERS / PRACTICING SKILLS TRAINING / SOCIAL SUPPORT / RECOVERY

202 pages

โปรแกรมการดูแลผู้ป่วยหลังการเกิดโรคหลอดเลือดสมองสำหรับครอบครัวผู้ดูแล
THE POST-STROKE CARE PROGRAM FOR FAMILY CAREGIVERS

ศรารินทร์ พิทยะพงษ์ 5536525 PPH/D

ส.ด.

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: วิภา เทียงธรรม., Dr.P.H. (NURSING), อาภาพร เผ่าวัฒนา., Ph.D. (NURSING), สิริรัตน์ ลีลาจรัส., Ph.D. (NURSING), CATHERINE WATERS., Ph.D. (NURSING)

บทคัดย่อ

การดูแลผู้ป่วยหลังการเกิดโรคหลอดเลือดสมองเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อช่วยให้ผู้ป่วยสามารถฟื้นฟูสภาพกลับคืนสู่ภาวะใกล้เคียงปกติมากที่สุด การวิจัยกึ่งทดลองนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและศึกษาผลของโปรแกรมการดูแลผู้ป่วยหลังการเกิดโรคหลอดเลือดสมองสำหรับครอบครัวผู้ดูแล โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการให้ข้อมูลข่าวสาร การสร้างแรงจูงใจ และการพัฒนาทักษะ (Information-Motivation-Behavioral Skills model: IMB model) เป็นแนวทางพัฒนาโปรแกรม กลุ่มตัวอย่างเป็นครอบครัวผู้ดูแลและผู้ป่วยหลังการเกิดโรคหลอดเลือดสมอง ใน จ.กำแพงเพชร จำนวน 62 คู่ โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 31 คู่ และกลุ่มควบคุม 31 คู่ ระยะเวลาการศึกษาตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน 2558 – มิถุนายน 2559 ครอบครัวผู้ดูแลได้รับการประเมิน 3 ครั้ง คือ ก่อนเริ่มโปรแกรม หลังสิ้นสุดโปรแกรมทันที 1 เดือน และระยะติดตามผล 2 เดือน ในขณะที่ผู้ป่วยได้รับการประเมิน 2 ครั้ง คือ หลังสิ้นสุดโปรแกรมทันที 1 เดือน และระยะติดตามผล 2 เดือน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา Paired t-test Independent t-test และ Two-way repeated measure ANOVA

ผลการวิจัยพบว่า หลังเข้าร่วมโปรแกรม ครอบครัวผู้ดูแลกลุ่มทดลองมีการปฏิบัติและการรับรู้สามารถของตนเองในการดูแลผู้ป่วยหลังโรคหลอดเลือดสมองสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมและมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) สำหรับผู้ป่วยหลังการเกิดโรคหลอดเลือดสมองพบว่า กลุ่มทดลองได้รับการสนับสนุนทางสังคม และมีความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวันเพิ่มขึ้น และมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) นอกจากนี้ผู้ป่วยกลุ่มทดลองมีภาวะแทรกซ้อนน้อยกว่ากลุ่มควบคุม โดยพบว่าผู้ป่วยกลุ่มทดลองมีภาวะแทรกซ้อนจำนวน 1 ราย ในขณะที่กลุ่มควบคุมมีจำนวน 16 ราย

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าโปรแกรมการดูแลผู้ป่วยหลังการเกิดโรคหลอดเลือดสมองและการสนับสนุนทางสังคม ช่วยพัฒนาทักษะการปฏิบัติดูแลผู้ป่วยที่จำเป็นและเพิ่มการรับรู้สามารถของตนเองในการดูแลผู้ป่วยหลังโรคหลอดเลือดสมองของครอบครัวผู้ดูแล ทำให้ผู้ป่วยได้รับการดูแลอย่างถูกต้องเหมาะสมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งช่วยป้องกันและลดความรุนแรงภาวะแทรกซ้อนต่างๆ และช่วยฟื้นฟูสภาพผู้ป่วยให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้เร็วขึ้นและกลับคืนสู่สภาวะปกติได้มากที่สุด